

על אדמתם הם מגינים

מחבר: אמיל תומא.
תאריך פרסום: 18 בינואר 1963.
מקור: עיתון קול העם.
תמלול/קידוד/הגהה: גל י.

כינוס-מחאה נגד מזימת הממשלה להפקיע 1,100 דונם אדמה, השייכים לשלושת כפרים בגליל - בענה, דיר-אל-אסד, נחף - נועד להתקיים בשבת בכפר בענה.

עצם הקריאה לעריכת כינוס זה עשויה לשפוך אור על אחד הצדדים המסוכנים ביותר של מדיניות הדיכוי הלאומי.

המטרה - נישול

בעוד שמדיניות ההפלייה הלאומית בכללה פוגעת בחירותה, תרבוּחה ומעמדה של האוכלוסיה הערבית בישראל, הנוהג של גזילת-קרקעות מאיים על עצם קיומה של איכרות ערבית ועל חוט-השדרה של הכפר הערבי.

מאז הקמת המדינה, פועלים השלטונות, באופן מחושב ושיטתי, להגשמת מטרותם, שהיא נישול הערבים מאדמותיהם. בעיני הממשלה כל האמצעים כשרים לתכלית זו: נחקקו חוקים והופעלו אמצעים אדמיניסטרטיביים. באמצעותם של חוקים שחוקקו ברוח ההפליה הלאומית כגון החוק להפקעת קרקעות משנת 1953, **הוחרמו למעלה ממיליון דונאם אדמה**. אך ידה של הממשלה עודנה נטויה, והיא ממשיכה לבצע את הקו הזה באלף דרכים ואחת. דוגמה לכך יכולה לשמש הפרשה של הפקעת 1,500 דונאם בעמק בית-נטופה.

טענתם של השלטונות היתה, כי אדמה זו דרושה להם, כדי לחפור תעלה פתוחה לצורכי מוביל-המים הארצי שיביא את מי-הכנרת אל הנגב. המעניין הוא, שבכל האזור הזה רק אדמותיהם של הכפרים הערביים סכנין ועראבה נקבעו ע"י השלטונות לכריית תעלה פתוחה, ואילו במקומות אחרים הובילו את המים בצינורות שהונחו מתחת לפני הקרקע.

זילזול בסמכות המשפטית

אופיה הזדוני של מדיניות זו הובלט ע"י זילזולם המופגן של השלטונות כלפי ההליכים המשפטיים. הם הפעילו צבא ומשטרה ותפסו בכוח את אדמות בית-נטופה, **אם-כי באותו**

זמן דן בית-המשפט הגבוה לצדק בירושלים בבקשתם שך בעלי הקרקעות לצו-על-תנאי.

יתר-על-כן, במאמציהם הקדחתניים לגזול מן הכפרים הערביים את אדמותיהם, אין השלטונות נרתעים מלתבוע לעצמם אף את האדמה שבבעלותם המשותפת של כל תושבי הכפר, והמשמשת כשטח-מרעה. בצורה זו הופקעו אלפי דונאם אדמה מכפרים ערביים: מן הכפר סכנין בלבד נלקחו 22,000 דונאם.

הממשלה אינה יכולה לטעון, כי בארץ קיים מחסור בקרקע, או שלפלחים הערביים עודף של קרקע, והרי העובדות מדברות בעד עצמן:

שטח האדמה הראויה לעיבוד בישראל, נאמד ב-8 מיליון דונאם ומעלה, ומתוך זה מעבדים בפועל-ממש 4.5 מיליון דונאם בלבד;

התושבים הערביים אשר ברובם גרים עדיין בכפרים, התרוששו בעטייה של מדיניות הפקעת-האדמות. נותרו להם, בסך-הכל, 500,000 דונאם, הפזורים ברחבי הארץ.

דוגמתו של כפר אחד

על-פי הדוגמה של הכפר אום-אל-פחם אפשר להבין, כיצד מערערת מדיניות זו את אושיות הכפר הערבי בארץ, מרוששת את הפלחים, וברבות הימים עשויה להרוס, פשוטו כמשמעו, את הכפר הערבי.

בעבר היו ברשות תושבי אום-אל-פחם 140 אלף דונאם, דאז היה מספר תושבי הכפר 500. כיום אוכלוסיית אום-אל-פחם מונה 12000 נפש, ואילו שטח הקרקע שברשותם הצטמצם ל-15000 דונאם, כלומר, קצת יותר מדונאם אחד לגולגולת. גם בכפרים אחרים אין המצב שונה בהרבה.

אבל גם האדמות שעוד נשארו בידי הערבים, אינם בטוחים מפני החרמה וידם של השלטונות מושטת לגזילת קרקעות נוספות.

זוהי, בקיצור, תמצית המדיניות הקרקעית הנקוטה ע"י השלטונות באזורים הערביים וזוהי הסכנה הנשקפת לפלחים הערביים. אם נזכור עובדות אלו, נבין היטב את בעייתם של שלושת כפרי הגליל, בענה, דיר-אל-אסד ונחף.

שלושת הכפרים האלה פרנסתם על החקלאות, ולרשותם שטח-אדמה מועט. הפקעת 5,500 דונאם, פירושה הפיכת כפרים אלה לאזורי מצוקה.

לא פיתוח - כי-אם קיפוח

השלטונות מעמידים פנים, כי לא תוכנית מחושבת של דיכוי לאומי מכתובה להם את הרצון להפקיע אדמות אלה, וטוענים שהם זקוקים למקום זה לשם "פיתוח". לדברי הממשלה, היא זקוקה לשטח הזה להקמת עיירת-פיתוח חדשה בשם "כרמיאל". אולם טענה זו מופרכת מיסודה.

בעת הדיון שנערך בעניין זה בוועדת-הכספים של הכנסת, התבררו העובדות הבאות:

א. 600 דונאם מתוך הקרקעות העומדות להפקעה, אינם כלולים בתוכנית-פיתוח ממשלתית כלשהי;

ב. אין כל תוכנית להקמת עיירה חדשה באזור.

ג. אמנם מתכננים הקמתם של מספר מפעלים במקום, אולם לא ידוע עדיין, באילו מפעלים המדובר.

אולם, לא זה עיקר הבעיה, השאלה שיש להציג היא: באיזו ארץ מפקיעים אדמה ראוייה לעיבוד פרודוקטיבי. כדי להקים עליה מרכזי תעשייה? האם אפשר לתת אמון בהצהרותיה של הממשלה בדבר "פיתוח" כשבמרחק שני קילומטרים בלבד ישנה אדמה בבעלות המדינה, המספיקה להקים שתי עיירות ולא רק אחת...

מגוחך הוא לדבר על תוכניות- "פיתוח" כאלה בארץ בעלת שטח של 20,500,000 דונאם, שמהם רק 4 מיליון מעובדים בפועל. אין כל צורך להפקיע אדמה מעובדת ולרושש פלחים בתירוץ הכוזב שהדבר דרוש לבניין ערים. ברור כשמש, כי כוונתה האמיתית של מדיניות זו היא לנשל את הפלחים ולעקור אותם מן הקרקע.

על נכונות קביעתנו זו מעיד לא רק נישול הפלחים מאדמותיהם, אלא כל המדיניות החקלאית של הממשלה, הפער הגדול בין המחירים שמקבל החקלאי הערבי עבור תוצרתו - ירקות, גידולים חקלאיים, פירות - לבין אלה המשתלמים לעמיתו היהודי (שגם הם אינם מספיקים); האשראי המועט הניתן לחקלאים הערביים; מיעוט השטח המושקה באזורים ערביים; ואי-הרצון לעזור למיכון החקלאות הערבית - אלו הן חוליות בתוכנית מחושבת ומקיפה.

עם זאת, אין לומר, כי דוברי הממשלה מסווים בכל מקום ובכל הזדמנות את טיבה האמיתי של מדיניותם. הדגש המושם על "ייחוד" הגליל מעודד את הרושם - המתאשר ע"י עובדות המציאות - כי פירושה של מדיניות זו איננו דווקא הקמת יישובים יהודיים במקומות שוממים, אלא עקירת ככריים ערביים ממקומות מושבם.

השלטונות בפעולה

הכרזותיהם של פרס ודיין על כך, כי כל שעל-אדמה דרוש לשם יישוב יהודים - גם הן ביטוי למדיניות הרת אסון זו. משום כך הכינוס המתוכנן בבענה, אשר נועד להגן על 5,100 דונאם אדמה שגרזן-ההפקעה מונף מעליהם, הוא במהותו כינוס מחאה של פלחים ואזרחים ערביים אחרים, נגד מדיניות ההפליה הלאומית.

הצלחת הכינוס והשגת מטרותיו - יהיו, איפוא, בבחינת נצחין לעניין ההבנה והאחוזה היהודית-ערבית.

זו הסיבה שהגיעה את מארגני הכינוס - הנמנים על מפלגות שונות והדוגלים בהשקפות-עולם שונות - לשגר הזמנות לכל הסיעות בכנסת וכן לאישים יהודיים רבים, שישתתפו בכינוס ויביעו תמיכתם במטרותיו.

עוד במארכ 1962 ניסו יוזמי הכינוס לערוך כינוס דומה בבענה, אך השלטונות אסרו על עריכתו והקימו סביבו מחול-שדים היסטרי. בכך היקשו על הציבור להבחין במזימה שנרקמה ע"י הממשלה.

הפעם נקטו מארגני הכינוס בכל האמצעים, כדי להכשיל נסיונות דומים ולהבהיר קבל-עם-ועדה את מטרותיו האמיתיות של הכינוס: להגן על אדמותיהם - נקטר פרנסתם של הפלחים ולהדוף את האיום לנשלם ולרוששם.

כל זה לא מנע מן השלטונות לרקום מזימות ולהשתמש באמצעים מינהליים בניסיון להכשיל את הכינוס ולמנוע את עריכתו.

תושבי כפרי-הגליל - בענה, דיר-אל-אסד, ונחף - סמוכים ובטוחים, שכל הכוחות הדמוקראטיים וכל האנשים הישרים, יהודים כערבים, יתמכו במאבקם הצודק.